

Cijfers over

Overlast

Overlast is groepsgegedrag dat jongeren in de leeftijd tot 23 jaar in de openbare ruimte vertonen en dat andere gebruikers van die openbare ruimte en omwonenden als hinderlijk of overlastgevend ervaren.

Vier groepen rondhangende jongeren

In het onderzoek 'Problematische jeugdgroepen in Nederland' worden vier groepen 'rondhangende jongeren' onderscheiden. Twee van die vier groepen zijn doelgroepen voor de aanpak van overlast: de 'hinderlijke' en de 'overlastgevende' groepen. De hinderlijke groepen zijn aanspreekbaar op hun gedrag. De overlastgevende groepen treden provocerend op, zijn minder goed te corrigeren en vertonen doelbewust lichte vormen van crimineel gedrag. De derde groep rondhangende jongeren zijn criminele jongeren. Zij vallen niet onder de definitie van overlast maar zijn een doelgroep voor de aanpak van jeugdcriminaliteit. De vierde groep bestaat uit de zogeheten 'aanvaardbaar rondhangende' jongeren die geen overlast veroorzaken.

Op de grens van strafbaar gedrag

Het is moeilijk om van overlast een duidelijke definitie te geven. Overlastgevend gedrag speelt zich vaak af in het grensgebied tussen hinderlijk gedrag dat niet strafbaar is, en strafbaar gedrag dat niet altijd bestraft wordt. Bij het strafbare gedrag gaat het vooral om lichte vormen van regelovertredingen zoals overtredingen van de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) voor de openbare orde. Gemeenten handhaven de APV meestal maar in beperkte mate en dan vooral bij nadrukkelijke signalen en incidenten. Wat het nog ingewikkelder maakt is dat het gedrag dat omwonenden of bezoekers als overlast ervaren, niet per definitie gedrag is dat de groep zelf zo ervaart of bedoelt. Het gedrag kan bijvoorbeeld voortkomen uit verveling, gebrek aan bereikbare of gewenste activiteiten in de vrije tijd, onmacht of uitlokking. Mensen in de omgeving beleven dit gedrag vaak als 'sociaal onaanvaardbaar gedrag'.

Bron

- Beke, B.M.W.A., Wijk, A.Ph. van, Ferwerda, H.B. (2006). 'Jeugdcriminaliteit in groepsverband ontrafeld : tussen rondhangen en bendevoorming'. Amsterdam: Uitgeverij SWP

Overlast door jongeren

Bij de politie zijn in 2019 in Nederland 76.541 meldingen van overlast door jeugd binnengekomen. Hoewel er ten opzichte van 2018 sprake is van een stijging van het aantal meldingen, is sinds 2012, met enkele schommelingen, sprake van een daling van meldingen over overlastgevende jeugd. In 2012 ging het om bijna 91 duizend meldingen, in

2018 70.803 en 2019 76.541 meldingen. Deze gegevens zijn afkomstig van registraties van de politie over meldingen van verschillende soorten overlast.

Behalve de officiële meldingen biedt de Veiligheidsmonitor onder meer zicht op ervaren overlast in de buurt. Volgens de Veiligheidsmonitor vormen in 2019 rondhangende jongeren en overlast door buurtbewoners het grootste overlastprobleem in de sociale sfeer. 5 procent geeft aan zelf veel overlast te ervaren van rondhangende jongeren. Ten opzichte van 2015 is weinig verandering in deze cijfers. Ten opzichte van 2012 en 2013 is er echter sprake van een lichte daling (Centraal Bureau voor de Statistiek, 2020).

Problematische jeugdgroepen

Recent onderzoek naar het aantal problematische jeugdgroepen in Nederland ontbreekt. Aanwezige cijfers dateren uit 2014. In het najaar van 2014 waren er 623 problematische jeugdgroepen bij de politie bekend. In 2013 ging het nog om 764 jeugdgroepen. Het gaat om jeugdgroepen die op wijkniveau voor hinder, overlast of criminaliteit zorgen. 'Hinderlijke jeugdgroepen', die de minste overlast veroorzaken, komen met bijna 70 procent (427) voor, gevolgd door overlastgevende met 26 procent (163) en criminele jeugdgroepen met circa 5 procent (33).

Het aantal problematische jeugdgroepen is het hoogst in sterk verstedelijkte gemeenten. Zowel het gemiddelde aantal problematische jeugdgroepen als de ernst van de problematische jeugdgroepen neemt toe naarmate de verstedelijking toeneemt.

Sinds 2009 is er elk jaar sprake van een daling van het aantal problematische jeugdgroepen. Ten opzichte van 2009 is er sprake van een daling van 64 procent. Deze gegevens zijn afkomstig uit het onderzoek 'Problematische jeugdgroepen in Nederland' (2015).

Laatst bewerkt: 4 maart 2020

Gebruikte onderzoeken en/of registraties

- [Problematische Jeugdgroepen in Nederland](#)
- [Veiligheidsmonitor](#)

Gebruikte publicaties

- [Centraal Bureau voor de Statistiek \(2020\). Ervaren overlast](#)
 - Centraal Bureau voor de Statistiek (2020). Veiligheidsmonitor 2019. Den Haag/Heerlen: Centraal Bureau voor de Statistiek.
 - Ferwerda, H. & Ham, T. van (2015). Problematische jeugdgroepen in Nederland. Omvang en aard in het najaar van 2014. Utrecht: Bureau Beke.
 - [Politie data \(2020\). Meldingen van overlast.](#)
-